

Hoofdstuk 1

Gezag, liefde en gehoorzaamheid - waar hebben we het over?

In een boek over gezag, liefde en gehoorzaamheid kan een inleidend hoofdstuk over deze drie begrippen niet ontbreken. Geen eenvoudige opgave en ik heb niet de illusie dat ik deze drie begrippen volledig kan rechtdoen. Het zijn van die begrippen waarbij elke definitie tekortschiet omdat het meer is dan je erover kunt zeggen. Het zijn tegelijkertijd ook begrippen die door de tijd behoorlijk uitgehold zijn. Het is daarom belangrijk om wel enige duiding te geven. De uitwerking komt in de hoofdstukken die volgen. Wat verstaan we in het leven van alledag onder deze begrippen en welke Bijbelse noties helpen ons om ze op de Bijbelse manier te hanteren?

Gezag

Bij Wikipedia vond ik een mooie definitie van gezag:

Gezag of autoriteit is in sociologische zin de aanvaarde macht van een persoon of een organisatie om een andere persoon of groep te leiden. In politieke zin staat gezag ook voor de macht en heerschappij over een gebied of land, de overheid of de regering. Door de wet of de overheid gelegitimeerd gezag heet 'bevoegd gezag'. Een persoon die door kennis of status op een bepaald gebied algemeen gerespecteerd wordt is op dat gebied gezaghebbend.

In deze definitie zie je dat gezag drie aspecten heeft of kan hebben.

- › De rechten en plichten tussen twee partijen die in een onderlinge relatie staan, waarbij de een bevoegd is om te leiden en dat – logischerwijs – de ander volgt.
- › Een gebied waarover macht uitgeoefend wordt.
- › Een bepaald overwicht en persoonlijke eigenschappen die respect opwekken.

Als we in de Bijbel lezen, zien we deze drie aspecten terug als het gaat over God en Zijn Woord. We zullen in de loop van dit boek zien dat gezag ook door mensen wordt uitgeoefend, maar voor een christen is God en Zijn Woord het hoogste gezag. De hele Bijbel door is dat zichtbaar.

Dat de Heere dat Zelf ook zo ziet, wordt alleen al duidelijk uit een tekstgedeelte dat alle drie genoemde aspecten in zich heeft, namelijk Jesaja 45:18 en 19: **‘Want alzo zegt de HEERE, Die de hemelen geschapen heeft, die God Die de aarde geformeerd en Die haar gemaakt heeft; Hij heeft haar bevestigd, Hij heeft haar niet geschapen dat ze ledig zijn zou, maar heeft haar geformeerd opdat men daarin wonen zou: Ik ben de HEERE, en niemand meer. Ik heb niet in het verborgene gesproken, in een donkere plaats der aarde; Ik heb tot het zaad Jakobs niet gezegd: Zoekt Mij tevergeefs. Ik ben de HEERE, Die gerechtigheid spreekt, Die rechtmatige dingen verkondigt.’**

Hetzelfde beeld wordt zichtbaar in de toespraak van Mozes. Deze leider roept het volk Israël op om Gods hoogste gezag te erkennen en te gehoorzamen. Zijn toespraak staat in Deuteronomium 4 en is een prachtig gedeelte dat geheel gaat over gezag, liefde en gehoorzaamheid. In vers 35 concludeert Mozes op grond van Gods unieke handelen met Israël, dat de HEERE God is, niemand anders dan Hij alleen. Dat hoogste gezag van God, dat niemand kan evenaren, geldt niet alleen in de hemel, maar ook op de aarde (vers 39).

De Heere Jezus onderstreept in het Nieuwe Testament ook dat Zijn Vader het hoogste gezag is. Hij doet dat onder andere in het gebed dat we het Hogepriesterlijk gebed noemen. Je kunt het vinden in Johannes 17. Dit gebed geeft een schitterend inkijkje in de relatie tussen de Vader en de Zoon en laat een grote intimiteit zien. We zullen er vaker uit putten in dit boek omdat dit gebed veel gaat over gezag, liefde en gehoorzaamheid. De Heere Jezus zegt daar in vers 3: **‘En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt.’**

De Heere Jezus is niet langer op deze aarde en in onze tijd hebben wij gelukkig Gods Woord om Hemzelf en Zijn wil te leren kennen. Dat Woord moet gezag in ons leven hebben. Ook dat blijkt uit het gebed in Johannes 17. De Heere Jezus zegt daar dat Hij Zijn volgelingen Gods Woord heeft gegeven (vers 14) en dat dat Woord de waarheid is (vers 17). En Hij kan het zeggen, want een paar hoofdstukken daarvoor in Johannes 14:6 spreekt Hij de gezaghebbende woorden: 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven!' De Waarheid is dus niet alleen een Boek of een leer, maar een Persoon!

Dat dat Woord ook genoeg is voor ons hele leven, blijkt uit wat Paulus aan Timotheüs schrijft. Het hele Woord van God is door God Zelf gegeven om ons in alle omstandigheden te leren, te helpen veranderen, zaken te weerleggen, daardoor te groeien en op te voeden in wat recht en rechtvaardig is (zie 1 Tim. 3:16).

Persoonlijk vind ik het bovenstaande grote rijkdom. In een tijd waarin het 'ieder zijn eigen waarheid' de norm lijkt geworden, hebben wij niet alleen een Boek, maar zelfs een Persoon Die ons de Waarheid wil doen kennen. Er bestaat een objectieve waarheid die gekend kan worden, wat anderen daar ook over zeggen. En gelukkig niet alleen als een norm op papier, waarmee we het zelf verder maar uit moeten zoeken. We hebben de Waarheid als Persoon, Die ons wil helpen deze waarheid ook te leven en te doen (Joh. 16:13). Als dat geen rijkdom is!

De rest van dit boek maakt duidelijk dat daarmee niet alle vragen in ons leven zomaar zijn opgelost. Ook is ons zicht op deze dingen soms beperkt. In mijn leven zijn er tijden dat ik de rijkdom van Gods Woord onvoldoende besef en de Bijbel te vaak gesloten laat. Omdat mijn bed zo lekker ligt, ga ik er te laat uit. Of ik wil op tijd beginnen met mijn dag en voor ik het weet ben ik bezig met mijn eigen 'to-do-lijst' en is de tijd voor Bijbel lezen en omgang met de Heere alweer voorbij. Misschien zijn het bij jou de kinderen die je aandacht vragen op die momenten die

je apart had gezet voor gebed en Bijbellezen. In deze tijd zijn er zoveel dingen die onze rust willen kapen. Dat kunnen zelfs ‘goede’ dingen zijn. Er zijn tijden dat stille tijd blijft bij een vluchtige blik op een enkele tekst of een dagboekje.

Maar ik ken gelukkig ook de rijkdom van de Bijbel lezen met een verlangend hart dat wil verstaan. Dit boek is – indirect – zelfs het gevolg van een oproep die op mijn Bijbelkring werd gedaan, jaren geleden. We werden uitgedaagd om de Bijbel in chronologische volgorde door te lezen. Deze oproep werd gedaan door iemand die zelf elk jaar de hele Bijbel doorlas en de Bijbel daarmee al vele malen had gelezen. Ik besloot de uitdaging aan te gaan – en niet alleen vanwege de koffie met appeltaart die ons in het vooruitzicht werd gesteld. Ik besepte dat het raar was dat ik het Boek, dat ik het belangrijkste boek in mijn leven noemde, nog nooit in zijn geheel had gelezen. Ik beleefde een boeiende tijd met inzichten en vergezichten die mijn leven voorgoed hebben veranderd. Op veel van wat ik in dit boek deel, kreeg ik toen meer zicht.

Ga jij ook de uitdaging aan? Samen met anderen besluiten om de hele Bijbel door te lezen, is stimulerend en helpt je door de wat minder makkelijke gedeelten heen. Achter in dit boek tref je informatie over Bijbellesplannen aan waarmee je in 1 of 2 jaar door de hele Bijbel heen gaat.

Psalm 119 -Vol zijn van Gods Woord

De dichter van Psalm 119 is helemaal vol van Gods Woord en het gezag daarvan voor zijn hele leven. Hij heeft 176 verzen nodig om zijn vreugde over het Woord van God te bezingen. Hij spreekt over wet, geboden, getuigenissen, verordeningen en slechts vijf verzen gaan niet rechtstreeks over het Woord van God. Het is duidelijk dat de wet voor hem heel wat anders is dan een verzameling geboden en verboden waar hij zich aan moet houden.

Zoek je een avondje echt vermaak? De schrijver noemt in deze psalm Gods Woord vijf keer 'een vermaking', vrij vertaald: iets waar je héél blij van wordt. Het is boeiend om per vers te ontdekken waarover de schrijver zich concreet verheugt en hoe wij dat in onze tijd en context zouden noemen. Als stimulans een paar ontdekkingen die ik zelf deed door deze psalm op die manier te bestuderen. Ontdekkingen die raken aan het thema van dit boek:

- Het voorkomt dat je zondigt, als het Woord in je hart is (vs. 11).
- Je krijgt oog voor Gods weg met jou - Gods paden (vs. 15).
- God geeft je openbaring door Zijn Woord en je gaat dingen zien die je eerder niet zag (vs. 17 en 18).
- Gods Woord helpt je om woorden te geven aan je zingen als je je eenzaam voelt of 'vreemdeling' bent (vs. 54).
- Gods Woord geeft je het vermogen te onderscheiden tussen waarheid en leugen en tussen goed en kwaad (vs. 66-69).
- Het geeft zicht op Gods trouw voor eeuwig en van generatie op generatie (vs. 89 en 90).

We hebben het gezag van God en Zijn Woord, maar de Heere heeft in Zijn wijsheid ook gezagsdragers gegeven, mensen door wie Hij besloten heeft om Zijn gezag op aarde vorm te geven. In ons leven maken we allemaal deel uit van verschillende relaties waarin gezag een rol speelt. Bijvoorbeeld de relatie tussen God en Zijn gemeente, maar ook leiders in de gemeente en gemeentelieden, man en vrouw, ouders en kinderen, werkgever en werknemer en overheid en burger van Nederland. In de loop van dit boek zullen die relaties af en toe terugkomen voor zover ze raken aan ons onderwerp.

Liefde

In een paar alinea's wat zeggen over liefde is niet eenvoudig. De eeuwen door is de liefde op vele manieren bezongen, beschreven én gezocht. We verlangen ernaar, zijn erin teleurgesteld en

geen mens kan zonder liefde. Iedereen is op enige manier op zoek naar liefde, vaak gedefinieerd als een diep gevoeld ervaren van ‘houden van’. Sinds de zondeval zoeken we liefde van nature vaak op de verkeerde plaats. Ook is liefde al snel op onszelf gericht.

In het kader van dit boek is het daarom van belang om te kijken naar de *oorsprong* en *richting* van ware liefde. Als je het hebt over gezag, liefde en gehoorzaamheid, is deze volgorde bewust gekozen. Het grote verhaal van de mensheid begint bij God (gezag) en het is aan de mens om daarop te antwoorden (gehoorzamen). *Liefde is de onmisbare schakel tussen die twee*. Nadenken over gezag en gehoorzaamheid kan niet zonder zicht op liefde in de Bijbelse betekenis. Liefde is in de Bijbel niet het zoetige gevoel, de op onszelf gerichte emotie en de aantrekkingskracht van wat ons hart moet bevredigen, die het in onze tijd veelal is.

In de vorige paragraaf zagen we dat de waarheid en het Woord een Persoon zijn, namelijk God Zelf, de Heere Jezus. Hetzelfde geldt voor de liefde. 1 Johannes 4:8b zegt letterlijk: ‘Want God is Liefde.’ Waarin dat tot uitdrukking kwam, is gelijk daarna zichtbaar in vers 9 en 10: ‘Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een Verzoening voor onze zonden.’ God is de oorsprong en de verpersoonlijking van de liefde. De mens is het object van Zijn liefde.

Als God liefde *is*, dan kan het niet anders dan dat wat Hij zegt, doet, ons gebiedt en ons toeschikt óók liefde is. Want tegen Zijn eigen Wezen ingaan kan Hij niet. De dichter van Psalm 119 had dat door toen hij zei: ‘Gij zijt goed en goeddoende; leer mij Uw inzetten’ (vs. 68). Wanneer je dat vasthoudt als je denkt over thema’s als gezag en gehoorzaamheid, dan gaat het over zoveel meer dan ge- en verboden en moeten doen wat

je liever niet zou doen. Dan staat alles wat hierna volgt in het licht van een relatie met onze Schepper, Die Liefde is! Opnieuw denk ik dan: Wat een rijkdom!

Maar daarmee is nog niet alles gezegd. Deze liefde van God vraagt om een antwoord. Het is alleen Zijn liefde die ons in staat stelt om Hem lief te hebben (1 Joh. 4:19). De Bijbel laat zien dat liefde van onze kant niet (slechts) een gevoel is, of een bijzondere emotie bij een preek of een lied. Liefde van Gods kant wordt zichtbaar in Zijn woorden én Zijn daden en bij ons is dat niet anders. Johannes wordt wel de apostel van de liefde genoemd en zijn brieven en zijn evangelie laten dan ook veel zien wat liefde van onze kant inhoudt. Hij noemt zichzelf ook ‘de discipel die Jezus liefhad’. Dat maakt hem tot een goede bron om te kijken naar Bijbelse liefde.

In hoofdstuk 14 van zijn evangelie haalt hij verschillende keren de woorden van de Heere Jezus aan, over de relatie tussen liefhebben en gehoorzamen. Die twee horen bij Johannes helemaal bij elkaar (Joh. 14:15, 21 en 23). Gehoorzaamheid is niet alleen een opdracht, gehoorzaamheid is volgens Jezus zelfs de toets of we Hem werkelijk liefhebben. ‘Die Mijn geboden heeft en dezelfde bewaart [gehoorzaamt], die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren.’ Wil je de Heere Jezus (beter) leren kennen? Doe dan wat Hij zegt en gehoorzaam Zijn geboden. Daar verbindt Hij Zelf een belofte aan. De intimiteit van de relatie die God voor ogen staat, gaat zelfs nog verder dan ‘slechts’ Zichzelf openbaren. In vers 23 wordt er gesproken over de Vader en de Zoon Die tot de gelovige komen en zelfs in mensen willen wonen. Liefde kan dus niet zonder gehoorzaamheid in ons leven.

Gehoorzaamheid

En daarmee zijn we bij ons derde thema, namelijk gehoorzaamheid. Hiervoor kon je al lezen dat gehoorzaamheid wei-

nig van doen heeft met tegen je wil, slaafs doen wat er van je gevraagd wordt. Natuurlijk is doen wat er van je gevraagd wordt er een onderdeel van. En laten we eerlijk zijn: het is niet altijd eenvoudig om in elke situatie te onderkennen wat Gods wil is en hoe gehoorzaamheid er concreet uitziet. In de eerdergenoemde toespraak van Mozes in Deuteronomium 4 staat opvallend vaak het woord ‘leren’ of ‘onderwijzen’ en maar een enkele keer ‘gebieden’. Gehoorzaamheid mogen we leren. En gehoorzaamheid staat in de Bijbel in het licht van een relatie met God, *Die uit liefde gezag over ons leven voert*.

Gehoorzaamheid is daarmee allereerst een houding van je hart. En een verlangen om uit liefde voor Hem te doen wat Hij van je vraagt. Dat dat ook letterlijk Gods verlangen is, wordt zichtbaar in Zijn eigen woorden: ‘Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen en al Mijn geboden te alle dagen te onderhouden, opdat het hun en hun kinderen welging in eeuwigheid’ (Deut. 5:29). In het begin van datzelfde hoofdstuk wordt goed zichtbaar uit welke elementen echt gehoorzamen bestaat. Mozes spreekt daar – namens God – het volk Israël toe: ‘Hoor, Israël, de inzettingen en rechten, die ik heden voor uw oren spreek; dat gij ze leert en waarneemt om dezelve te doen’ (Deut. 5:1). Het gaat om het horen van de geboden van de Heere, ze leren én ze doen!

Mijn verlangen is dat we gaan ontdekken dat gezag van Gods kant, Zijn grote liefde voor mensen zichtbaar maakt. En dat gehoorzaamheid van onze kant onze liefde voor Hem zichtbaar maakt. Zichtbaar maken gaat over meer dan met de mond belijden, het gaat om Zijn geboden onderhouden, die in praktijk brengen in het leven van elke dag.

Ooit hoorde ik een prachtige preek over ‘wat bij vrouwen past die belijden Godvrezend te zijn’ naar aanleiding van 1 Timotheüs 2:8-15. Daarin werd uitgelegd dat een ander woord voor gehoorzaamheid, onderdanigheid is. Een woord dat wellicht nog meer weerstand oproept. Maar als je de Bijbelse definitie ziet, houdt dat juist iets moois in. *Onderdanigheid is geen*

blinde meegaandheid, maar een geïnformeerd, doelbewust antwoord aan God. Mooi hè?

Zicht hierop is al rijkdom voor ons persoonlijk leven in het hier en nu. Maar als je gezag, liefde en gehoorzaamheid gaat zien in het licht van Gods plan van schepping tot voltooiing, krijgen deze thema's nog veel meer diepte en rijkdom. Want het is adembenemend als je je realiseert dat de grote, almachtige en wijze God ervoor kiest om Zijn plannen uit te werken met behulp van individuele mensen, die Hem dwars door alles heen *leren* liefhebben én gehoorzamen en ondertussen veranderd worden naar Zijn beeld. Daar hoort jouw en mijn leven dus bij, als je door genade een kind van God geworden bent. En we zullen zien dat Gods verlangen vanaf de grondlegging van de wereld tot aan de voltooiing niet is veranderd. Dat geeft de hoop die we zo nodig hebben in het leven van elke dag.

Hoopvol vrouw zijn?

Hoopvol vrouw zijn heeft dus alles te maken met gezag, liefde en gehoorzaamheid. In de rest van dit boek kijken we door de bril van deze drie thema's naar Gods handelen met de mensheid en deze wereld. In het volgende schema heb ik geprobeerd Gods plan in de wereldgeschiedenis beknopt weer te geven. Daarmee verlies je onvermijdelijk nuance, maar ik denk dat het helpt om te zien waar we het over hebben.

Je ziet welke vier hoofdfasen er volgens de Bijbel in Gods handelen een plek hebben. In elke fase worden Zijn gezag en Zijn liefde op een verschillende wijze zichtbaar. Ook de reactie van de mens verschilt. Hoewel de manier waarop God Zijn gezag kenbaar maakt of Zijn liefde tot uitdrukking brengt, per fase verschilt, zijn het *wezen en de omvang van Zijn gezag en liefde* in de verschillende tijdsperiodes gelijk. God is van eeuwigheid tot eeuwigheid Dezelfde en het allerhoogste gezag (Ps. 90:2). En heel Zijn handelen met de mensheid is ingegeven door hei-

ligheid en liefde. Dat is in het Oude of het Nieuwe Testament niet verschillend, in het verleden niet en in de toekomst niet.

We onderscheiden in dit boek dus vier fases in Gods handelen met de mensheid: schepping, zondeval, verlossing en toekomst. We kijken allereerst in hoofdstuk 2 naar de schepping: Wat was Gods oorspronkelijke doel met de schepping, van de hemel en aarde en van de mens? Daarna bezien we wat er ten diepste gebeurde bij de zondeval (hoofdstuk 3). Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 duidelijk wat Gods reddende genade in de kruisdood van de Heere Jezus betekent in het licht van dit boek. En als laatste zien we in hoofdstuk 5 wat de Bijbel nog in het verschiet heeft voor de toekomst, waar Gods handelen op uitloopt. Zicht op dat voornemen van God helpt om te ontdekken waar je eigen leven een plek in heeft en je dagelijkse keuzes daarop af te stemmen. Romeinen 12:1-3 roept daartoe op (hoofdstuk 6).

In ons dagelijks leven komen plannen alleen tot stand als iedereen weet wat er van hem verwacht wordt en als iedereen zijn eigen taak en plek inneemt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat dat in Gods plan niet anders is. Juist met het oog op wat de Heere wil uitwerken, is het belangrijk dat iedereen die Hem liefheeft ook de door Hem toegewezen plek inneemt. Zoals gezegd wil dit boek bijdragen om die plek als vrouw te (her)ontdekken en in te nemen. En omdat dit niet vanzelf gaat, is er een tweede – meer praktisch – deel met de verschillende uitdagingen op de levensweg (hoofdstuk 7 tot en met 15).